

Merhaba Değerli Satrançseverler,

Haftasonunda Ankara'da düzenlenecek olan İş Bankası Satranç Ligi arifesindeki yazımla karşınızdayım.

Öncelikle **Garry Kasparov – Benim Ustalarım...**

3-4 Kasım 2006 tarihleri arasında efsanevi Dünya Şampiyonu Garry Kasparov, İş Bankası Kültür Yayınları & Türkiye Satranç Federasyonu işbirliği ile çıkan kitabının tanıtımı için İstanbul'a geldi. Daha önce kendisiyle aynı turnuvada oynama onurunu yaşamama karşın (Avrupa Kulüpler Kupası 2004), 'Oradaydım' diyebilmek adına ben de Cuma gecesi İzmir'den otobüsle İstanbul'a gittim, kitap fuarındaki yaklaşık 1.5 saatlik konuşmasını izledim, sonra da kitabını imzalı bir şekilde aldıktan sonra akşam İzmir'e döndüm. Karlı bir hava olmasına karşın, satranç dünyasının en büyük markasıyla aynı atmosferde bulunmaya birçok satrançseverin geldiğini görmek orada bulunan tüm satrançseverler arasında mutlulukla, kitapseverler arasında ise şaşkınlıkla (!) karşılandı. Bu muhteşem eseri çeviren Ziya Ahmedov'a ve bizlere kazandıran TSF & İş Bankası işbirliğine teşekkür etmek istiyorum. Bir başka 'satranç devi' Vassily Ivanchuk, en beğendiği satranç eseri olarak boşu boşuna bu eserden bahsetmiş olmamalıydı, öyle değil mi?

TÜYAP Kitap Fuarı'nda Kasparov yoğun ilgiyle karşılaştı.

15 Kasım tarihli köşe yazımızın konuğu, enteresan partisiyle **Ata Seçer** olacak. Son dönemdeki yükselen performans grafiğiyle USSP listesinin üst sıralarını zorlamaya başlayan oyuncu, artık IM olabilmek için yalnızca ELO'sunu 2400'ün üzerine çıkarması gereken FM Yakup Erturan ile birlikte Kasım ayının ilk haftasında Tunus Grand Prix Turnuvası'nda ülkemizi temsil etti. Her iki sporcumuz da başarılı sonuçlar ortaya koyarken, bunun neticesinde, aynı 2005 Federasyon Kupası'nda olduğu gibi, FM Erturan 1., Seçer ise 2. sırada turnuvayı tamamladılar. Daha da önemlisi, kazandıkları ELO puanları sayesinde ünvan hedeflerine bir adım daha yaklaştılar. Umuyoruz ki, bir sonraki ELO listesinde her iki sporcumuzu da yeni ünvanlarıyla birlikte göreceğiz.

Geçmiş yıllardaki bir yıldırım turnuvasında Ata Seçer, IM Emre Can karşısında. Yanda ise Tunus Grand Prix Turnuvası'nın galibi FM Yakup Erturan'ı görmekteyiz.

Daha önceki *Analiz* köşesi yazılarında beyazların 'mutsuz' sonuçlarla tahtadan ayrıldığı iki İspanyol partisi incelemiştik. Ancak repertuarının önemli bir parçasını oluşturan bu açılıшта beyaz taşlarla Ata Seçer, Cezayirli genç rakibi karşısında galibiyet elde etmesini bildi...

Ata Seçer (2269) – IM Mohamed Haddouche (2312)
Tunus Grand Prix Turnuvası, Kasım 2006, [C97], (Ataman, A)

1 e4 e5 2 ♖f3 ♘c6 3 ♙b5

Ne siyah ne de beyaz taşlarla bu varyanta girmememe karşın, İspanyol partilerini incelemeyi çok öğretici bulmaktayım. Her iki tarafın da açılış boyunca uyguladıkları manevralar, arkalarındaki derin fikirler dolayısıyla iyi bir satranç anlayışı gerektirmektedir.

3...a6

Kramnik'in 2000 yılında Kasparov'a karşı sürekli olarak oynayarak popülerleştirdiği 3...♘f6 hamlesiyle başlayan Berlin Savunması'na, en azından bu parti de rastlamıyoruz.

4 ♙a4 ♘f6 5 0-0 ♙e7 6 ♖e1 b5 7 ♙b3 d6

Bu hamleyle birlikte 'ürkütücü' Marshall Gambiti'ne girilmeyeceği de ortaya çıktı. Oysa 7...0-0 hamlesi beyazları kritik bir karar vermeye zorlayabilecekti: Marshall'a izin vermeli miyim, yoksa 8 h3 gibi hamlelerle Anti – Marshall'ı mı seçmeliyim?

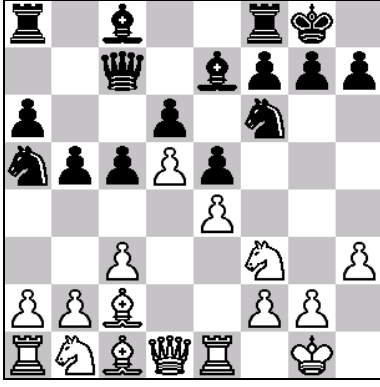
8 c3 0-0 9 h3

Siyahların ...♙g4 hamlesiyle d4-piyonu üzerine baskı kurulması fikrini ortadan kaldırarak.

9...♘a5

Daha önceki karşılaşmalarında 9...♘b8 hamlesiyle Breyer Varyantı'nı tercih etmesine karşın, Cezayirli oyuncu küçük bir açılış sürpriziyle Chigorin Varyantı'na girerek Seçer'i şaşırtmak istemiş olmalıydı. Son hamlesiyle siyahların atı tahtanın kenarına gitmesine karşın, buna karşılık c-piyonun önü ...c5 sürüşleri için tempoyla açılmış oluyor. Beyazlar 8 c3 hamlesinin bir başka yararlı noktası olan c2-hanesinin boşaltılması sayesinde, 'İspanyol fili'ni saklayabilecektir.

10 ♙c2 c5 11 d4 ♖c7 12 d5 (D)

Böylelikle beyazlar merkezin tansiyonunu düşürerek, konumun kapalı bir görünüm almasını sağladılar. Bu gibi kapalı pozisyonlar taraflara kısa vadeli hedeflerden çok, stratejik amaçlı uzun vadeli planlar yapmasına imkan tanır. Elbetteki siyahların ortaya koyacağı tepki konumun şekillenmesinde önemli bir rol oynayacaktı.

12...c4

Siyahlar 3 ana alternatiften birisini tercih etti. Son hamlesiyle, c5-karesi boşaltılmıştı ve kendisinin ...♞b7-c5 manevrasıyla atının konumunu geliştirmek istediği düşünülebilir. Diğer alternatiflerden ...♞c4 hamlesi atın b6-hanesine yerleştirilmesi fikrini taşıırken, esnek bir yararlı bekleme hamlesi olan ...♞d7 de siyahların planlarını henüz rakibe belli etmezdi.

13 b4 cxb3 e.p.

Neredeyse zorunlu, çünkü 13...♞b7 14 a4! ♞d7 15 a5 sonrasında siyahların atını tekrar aktifleştirebilmesi mümkün görünmemektedir. Vezir kanadında karşı oyunun yok edilmesi ise, mücadeleyi beyazların avantaj sahibi olduğu bölge olan şah kanadına taşırdı.

14 axb3 ♞d7 15 ♞e3?!

Tek başına kötü bir hamle olmamasına karşın, yabancı kaynakların 'rook lift' adını verdikleri bu tip kale hamlesinin başına ?! işareti daha iyi bir fırsatın kaçması dolayısıyla konulmuştur. Burada 15 ♞a3! hamlesiyle ortaya konan 16 ♞xe5 tehdidi, siyahları 15...♞d8 gibi pasif bir hamle yapmaya zorlardı. Daha doğal görümlü 15...♞fe8? fikrinin ise bir kere daha 16 ♞xe5! hamlesiyle yanıtlanabileceğine dikkat edelim: 16...dxe5 17 ♞xe7 ♞xe7 18 d6 ve beyazlara materyal kazanarak.

15...g6?!

Siyahlar da doğru planı uygulayamadı, halbuki kenardaki atın artık daha önce bahsettiğimiz manevra sayesinde 15...♞b7 ile mücadeleye döndürülmesi gerekiyordu.

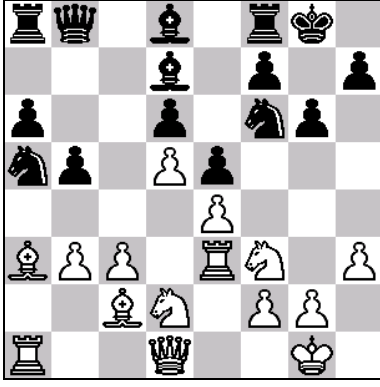
16 ♞a3!

Geç olsun da güç olmasın!

16...♞d8 17 ♞bd2

İspanyol Açılışı'nın bu klasik manevrası (♞bd2-♞f1-♞e3/g3), burada arkasında bir başka amaç daha taşımaktadır: c4-hanesinin kontrolü.

17...♞b8 (D)

18 b4!

Bu tip anti-gelişim hamlelerini her zaman sevmişimdir. Beyazların siyah-renkli filinin a3-f8 diagonalindeki görevini tamamlamasının ardından, Seçer çaprazın kapatılmasından çekinmemiş olmalı. Oysa, siyah atın pasifleştirilmesi ya da c4-karesinde yeni bir zayıflık yaratmak konumda daha kritiktir.

18...♞c4

18...♞b7 19 c4 devamyolundan sonra beyazlar üstünlük iddiasında bulunabilecekti. Tüm bu sıkıntıların, siyahların ...♞b7-c5 manevrasını geciktirmesinden kaynaklandığına dikkat edelim. Şimdi beyazlar üzerine baskı kurabileceği bir zayıflık yaratıyordu: ayırık c4-piyonu.

19 ♞xc4 bxc4 20 ♞d2

Bir zayıflık, ancak biz ondan faydalanabiliyorsak gerçek bir zayıflıktır, öyle değil mi? Bu nedenle beyazlar hemen c4-piyonuna saldırmakta bir sakınca görmemişti. Aynı zamanda, 3. yatay beyaz kalenin kullanımına açılmaktadır.

20...♙b5 21 ♞f1 ♞h5 22 ♞f3 ♙g5

Siyahlar da belki de konumdaki tek avantajı olan f4-karesinin kontrolünden tam anlamıyla faydalanmak istiyordu.

23 g3 ♙d7 24 ♙c1!?

h3-piyonunu bırakan, ilginç bir fikir.

24...♚d8?!

Zaten sıkıntılı olan konumda siyahların, h3-piyonunu alarak mücadelesine bir hedef katması gerektiğini düşünüyorum.

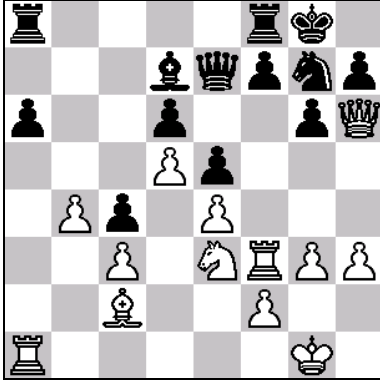
25 ♙xg5 ♚xg5 26 ♚d2

Elbetteki, rakibinin konumda zayıf piyonları olması Ata Seçer'i vezir kırışmalarına girmeye hevesli kılıyordu. 26...♚xd2 27 ♞xd2 sonrasında beyazlar üstündür; örneğin, 27...♞fc8 28 ♙d1! h6 29 ♙e2 ♙b5 30 ♙g2 ♞g7 31 ♞e3 f5 32 exf5 gxf5 33 f4!.

26...♚e7 27 ♚h6

Siyah şah kanadında kronik sıkıntılar yaratmak amacıyla.

27...♞g7 28 ♞e3 (D)

28...f5

Çaresizce konumu karıştırabilmek adına. Bu partide başarılı bir sonuç verememesine karşın, bu tip yaklaşımlar pratik satrançta önemlidir. Beniamin Blumenfeld son *Analiz* köşesine konuk olarak "Kayıp ya da ciddi anlamda kötü durumlarda ise, elinizden geldiği kadar konumu karıştırma çabası içerisine girin. Normal devamyollarının mağlubiyeti engelleyemeyeceği hallerde, fedalar yapmaktan çekinmeyin. Bu fedaların ana amacı ise, aktif karşı şanslar elde edebilmektir" sözünü dile getirmiyor muydu?

29 exf5

İdeal olmasa da, pratik anlamdaki en kuvvetli yanıt. Beyazlar 29 ♖xc4 hamlesini hemen ortaya koyabilecekken, siyah atın hapsedilmesinin rakip üzerinde daha sarsıcı bir etkisi olduğunu düşünmüş olmalıydı. Oysa siyahlar, son hamlesinde her ne pahasına olursa olsun aktiflik arayışında olduğunu 'seyirciler'e göstermişti.

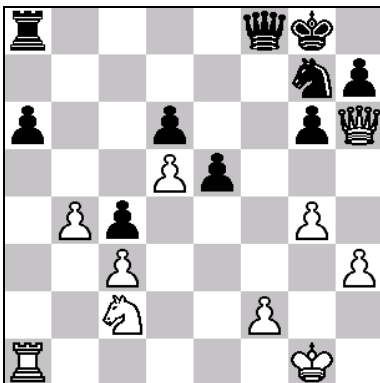
29...♗xf5

29...gxf5 30 ♖xc4 devamyolu, siyah şah kanadının biraz daha açılmış olması dolayısıyla beyazlara daha avantajlıdır.

30 g4!

İşte temel fikir buydu! f5-h5 karelerinin kontrolü sonrasında siyah at g7-hanesinde sefil bir görünüm verecektir.

30...♗xc2 31 ♖xf8+ ♔xf8 32 ♖xc2 (D)

Görünüşe göre siyah vezir f-dikeyndeki aktifliği sayesinde bazı karşı şanslar yaratıyordu...

32...♔f3 33 ♖e3!

Ancak 'beyaz atın tangosu' vezirin aktifliğinin ancak geçici olduğunu bizlere gösteriyor.

33...♖f8?!

Belki de 33...♗e2 ve takiben 34...♖f8 ile f2-karesi üzerinde baskı kurmak daha dirençli bir plan olabilecekti.

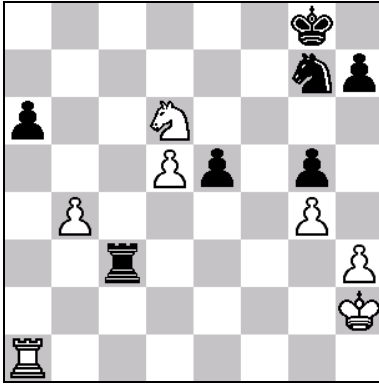
34 ♖h4 g5

Kötü bir plan daha. Elbetteki beyazlar g5-piyonunu almayacaktı. Fakat asıl yanlış olan yaklaşım, siyahların vezir kırışması sonrasındaki oyunsonunda karşı oyun şansları olduğunu düşünmesiydi.

35 ♗g3 ♗xg3+?

Siyahlara hiçbir şans bırakmaması adına kendisinin 28. hamlesiyle tamamen ters düşen bir fikir. Beyazların yapması gereken, yalnızca zayıf siyah piyonları toplayıp geçer piyonların ilerletilmesinden faydalanmaktır.

36 fxg3 ♖f3 37 ♗xc4 ♖xg3+ 38 ♔h2 ♖xc3 39 ♗xd6 (D)

Forse hamleler dizisi sonrasında bile siyah atın mücadeleye katılmadığını görmek, beyazların 30 g4! hamlesinin ne kadar etkili olduğunu bizlere bir kere daha hatırlatmaktaydı.

39...h5 40 ♖xa6 ♖c2+ 41 ♔g1 ♖d2 42 b5

d-piyonunun pasif bir şekilde korunmasının gereği yoktu, çünkü 42...♖xd5 43 gxh5 ♗xh5 44 ♖c6! sonrasında b-piyonunun 'yürüyüş'ü engellenemezdi.

42...hxg4 43 b6 gxh3 44 b7

Geçer piyonlar sürülmelidir!

44...h2+ 45 ♔h1 1-0

Rakip kuvvetlerin mücadele dışına itilmesine ilişkin, oldukça öğretici fikirlerin uygulandığı güzel bir parti...

Haftasonunda İş Bankası Satranç Ligi'ne katılacak takımlarımıza ve sporcularına başarılar dilerim. Bir sonraki *Analiz* köşesinde görüşünceye dek, satranç dolu günler!

Hazırlayan: FM Alper Efe ATAMAN